

*Jūlija Žirkova, maģistrante
Baltijas Starptautiskā akadēmija
Rīga, Latvija*

*Juris Molčanovs, maģistrants
Baltijas Starptautiskā akadēmija
Rīga, Latvija*

Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesiskais regulējums

Anotācija: Rakstā tiek izskatīti Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesiskā regulējuma problēmas. Autori pamato pieredzes apmaiņas nepieciešamību šajā jomā. Latvijas probācijas dienesta funkciju tiesiskā regulējuma pilnveidošanai ir nepieciešams izmantot citu valstu pieredzi. Viena no valstīm, kurai ir probācijas dienesta darbības un reformu ilga pieredze, ir Igaunija. Salīdzinošā analīze parādīja, ka daudzus gadus, meklējot optimālo probācijas funkciju tiesisko regulējumu, Igaunija ir guvusi ievērojamus panākumus. Pamatojoties uz paveikto pētījumu, autori izdarīja secinājumus un izstrādāja priekšlikumus Latvijas probācijas dienestu funkciju tiesiskā regulējuma pilnveidošanai, pamatojoties uz Igaunijas pieredzi.

Atslēgas vārdi: probācija, probācijas dienests, probācijas dienesta funkcijas, probācijas dienesta tiesiskais regulējums.

*Юлия Жиркова, магистрант
Балтийская Международная Академии
Рига, Латвия*

*Юрис Молчанов, магистрант
Балтийская Международная Академии
Рига, Латвия*

Правовое регулирование функций служб пробации в Латвии и Эстонии

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы правового регулирования функций службы пробации Латвии и Эстонии. Авторы обосновывают необходимость обмена опытом в этой области. Для совершенствования правового регулирования функций службы пробации Латвии необходимо использовать опыт других стран. Одной из стран, у которых накоплен длительный опыт деятельности и реформ службы пробации, является Эстония. Сравнительный анализ показал, что в течение многих лет поиска оптимального правового регулирования пробации Эстония достигла значительных успехов. На основе проведенного исследования авторами сделаны выводы и разработаны предложения по совершенствованию правового регулирования функций службы пробации в Латвии на основе опыта Эстонии.

Ключевые слова: пробация, служба пробации, функции службы пробации, правовое регулирование службы пробации.

*Julija Zhirkova, Master's student
Baltic International Academy
Riga, Latvia*

*Juris Molchanov, Master's student
Baltic International Academy
Riga, Latvia*

The legal regulation of the probation service's functions in Latvia and Estonia

Abstract. In this article, the problems of the legal regulation of the probation service's functions in Latvia and Estonia are considered. The authors justify the need to share the experience in this area. To improve the legal regulation of the functions of the probation service in Latvia, it is necessary to use the experience of other countries. One of the countries that have accumulated a wide experience of activities and reforms of the probation service is Estonia. The comparative analysis has shown that during many years of searching for the optimal legal regulation of probation, Estonia has made significant progress. Based on the research conducted, the authors have drawn the conclusions and has developed the proposals to improve the legal regulation of the probation service's functions in Latvia on the basis of the experience of Estonia.

Keywords: probation, probation service, probation service's functions, legal regulation of the probation service.

Raksta tēma „Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesiskais regulējums” ir aktuāla sakarā ar to, ka Latvijas probācijas dienesta funkciju tiesiskā regulējuma pilnveidošanai ir nepieciešams izmantot citu valstu pieredzi. Viena no valstīm, kurai ir probācijas dienesta darbības un reformu ilga pieredze, ir Igaunija. Pētījuma gaitā autori salīdzināja Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesisko regulējumu.

Pētījuma mērķis - veikt Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesiskā regulējuma salīdzinošo pētījumu, un, pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, izvirzīt priekšlikumus tā pilnveidošanai Latvijā, izmantojot Igaunijas pieredzi.

Probācijas funkciju tiesiskā regulējuma problēmām tiek veltīti tādi speciālistu darbi, kā G.Belihās 2009.gada monogrāfija „Kriminālsoda - piespiedu darbs - tiesiskais regulējums un šī soda efektivitāte Latvijā” [1]; J.Teivāna-Treinovska 2010.gada grāmata „Probācijas sistēma Latvijā: tendence, problēmas, perspektīvas” [2]; S.Puzānes-Kaļinas 2013.gada raksts „Funkcija, ko VPD vairs neveic – postpenitenciārā palīdzība” [3] u.c.

Pētījumā autori izmantoja salīdzināšanas metodi. Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesiskā regulējuma salīdzinājums tika

veikts, izmantojot abu valstu normatīvos aktus, kuri regulē probācijas dienestu funkcijas, un ekspertu viedokļus.

Šodien Latvijā un citās valstīs krasi ir mainīta kriminālsodu politika, priekšplānā izvirzot alternatīvu – soda izciešanu sabiedrībā, ar dažādām audzināšanas un uzraudzības metodēm palīdzot notiesātajai personai savu dzīvi turpmāk virzīt tā, lai vairs nenonāktu konfliktā ar likumu. Ja likuma pārkāpējs izcieš sodu sabiedrībā, spēkā stājas probācijas uzraudzība.

Deviņdesmito gadu beigās Igaunijā ir bijušas risināmas vairākas problēmas: cietumu pārpdzīvotība, brīvības atņemšanas soda negatīvā ietekme uz notiesātajiem, jauna veida noziedzīgu nodarījumu parādīšanās, kā arī dārgi izmaksājoša sodu un to izpildes sistēma. Lai risinātu šos jautājumus, Igaunijā 1998. gadā tika uzsākta mērķtiecīga sodu izpildes sistēmas maiņa, kas 2007.gadā sasniedza savu virsotni – darbu uzsāka pilnībā no jauna uzbūvētais Tartu cietums, kā arī tika mainīta pirmstermiņa nosacītas atbrīvošanas sistēma, tai skaitā, ieviešot elektronisko likumpārkāpēju monitoringu [4].

Igaunijas probācijas dienests – Igaunijas kriminālās uzraudzības dienests sākotnēji bija

izveidots kā tiesu struktūrvienība. 1996. gadā Igaunijas Republikas Tieslietu ministrija uzsāka darbu pie Kriminālās uzraudzības likuma izveides, vienlaicīgi strādājot pie normatīvajiem aktiem, kas saistīti ar likuma ieviešanu, plānu un budžetu. Kriminālās uzraudzības likums [5]. tika pieņemts 1997. gadā un stājās spēkā 1998. gada maijā. Izstrādājot šo likumu, tika izmantota Vācijas, Austrijas un Francijas likumdevēju pieredze [2, 68].

Daudzus gadus meklējot optimālo probācijas funkciju tiesisko regulējumu, Igaunija ir guvusi ievērojamus panākumus. Kā arī Latvijā, Igaunijā probācijas dienests tiek pakļauts Tieslietu ministrijai, bet ne tieši, tas ir iekļauts citās struktūrās. Ņemot vērā specifiku, strādājot ar uzraugāmajiem (tā Igaunijā sauc probācijas klientus), kopš 2008. gada Igaunijā to iekļāva nevis tiesu sistēmā, bet cietumu sistēmā. Prakse parādīja, ka sadarbība ar tiesu sistēmu samazinājās. Tiesas tiešā funkcija nav saistīta ar sodu izpildi. Kriminālās uzraudzības pakļautības pāreja ir arī saistīta ar to, ka izmanto vienotas metodes darbā gan cietumā, gan probācijā. Struktūras izmaiņas priekšrocības ir šādas: vienota kvalitāte riska un iejaukšanās novērtēšanā, salīdzināmo standartu darbība kriminālās uzraudzības un cietuma dienestā, vienotas prasības attiecībā uz personāla kvalifikāciju un atbalsta pakalpojumu vienāda kvalitāte [6].

Probācijas institūciju parādīšanās Latvijā turpina kriminālsodu izpildes sistēmas reformu, kas pēc neatkarības atgūšanas sākās ar plašu cietumu reformu, nāves soda atcelšanu, mūsdienīgu sodu izpildes tiesību normu jaunradi. Probācijas dienesta izveide Latvijā ļāva uzlabot kriminālsodu piespriešanas un izpildes efektivitāti.

Probācijas sistēma ikvienā valstī tiek organizēta atšķirīgi, taču tās mērķi un to sasniegšanas līdzekļi ir līdzīgi. Latvijas probācijas sistēma tiek veidota, pamatojoties uz citu valstu praksi un ekspertu ieteikumiem: tā ir elastīga un paredz plašu izmantošanu nākotnē.

Latvijā 2004.gada 1.janvārī stājās spēkā Valsts probācijas dienesta likums [7]. Valsts probācijas dienesta darbības mērķi - sekmēt noziedzības novēršanu valstī, nodrošināt sabiedrībā izciešamo sodu kvalitatīvu izpildi, kā arī koordinēt un atslogot pārējo tiesību aizsardzības iestāžu darbu. Probācijas sistēmas izveide, ņemot vērā tās lielo apjomu, tika plānota pakāpeniski, apgūstot un sākot pildīt aizvien jaunas funkcijas.

Tādējādi, sākot ar 2001. gadu darbu pie Valsts probācijas dienesta koncepcijas izstrādes,

skaidri bija saskatāmi divi dienesta darbības virzieni - tā saukto alternatīvo sodu izpilde (šeit arī dažādi uzraudzības veidi, nosacīti notiesātie, darbs sabiedrības labā, kā tiesas piespriests sods) un postpenitenciārie pasākumi (ar ko jāsaprot vienlīdz gan kontroles pasākumi, gan tās ietvaros nepieciešamie atbalsta pasākumi bijušajiem ieslodzītajiem). Tādējādi, probācijas sākotnējā ideja tika pilnveidota, dodot jaunajai sistēmai plašāku lietojumu un lielāku elastīgumu. Būtiski ir atzīmēt, ka probācijas funkciju lokā svarīgu vietu ieņem arī preventīvie pasākumi, kurus nevar iekļaut nevienā kriminālsodu kategorijā [2, 64].

Lai valstiskā līmenī nodrošinātu postpenitenciāros pasākumus, Tieslietu un Labklājības ministrijai bija jāsadarbojas, ko faktiski parādīja arī šo ministriju darbības plāni. Probācijas dienesti nevar kvalitatīvi sniegt savus pakalpojumus un panākt nepieciešamo bijušā ieslodzītā resociālizācijas efektu, ja to neno drošina progresīva sociālās drošības sistēma [2, 65].

Jau 2005. gadā liels darbs tika ieguldīts normatīvo aktu pilnveidošanā šajā jomā. Piemēram, bija praktisks jautājums, kura atrisinājums likuma spēku gan ieguva tikai 2007. gadā: no kura brīža skaitīt pārbaudes periodu, cik ilgi cilvēks atradīsies probācijas uzraudzībā - no tiesas sprieduma pasludināšanas vai sprieduma spēkā stāšanās brīža. Tagad Krimināllikumā ir skaidri ierakstīts - no tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīža. Otra būtiska lieta, kas saistīta ar normatīvajiem aktiem - neviens ārējais normatīvais akts nenoteica personai pienākumu ierasties Probācijas dienestā. Ja tiesa nebija noteikusi šādu papildu pienākumu, cilvēks varēja probācijas dienesta aicinājumu ignorēt, un par to viņam nebija nekādu sekas. Tad uzraugāmo vajadzēja novērot attālināti. Latvijas Sodu izpildes kodekss 2007. gadā tika papildināts ar jaunu nodaļu "Nosacīti notiesāto uzraudzība", kur tika noteikts obligātu septiņu pienākumu kopums, kas personai, iegūstot šādu statusu, ir obligāti jāizpilda [8].

Valsts probācijas dienesta Latvijā sagatavošanās darbi bija sākti ar ārvalstu pieredzes izpēti un pārņemšanu. Probācijas modeļa ieviešanai bija nepieciešams īpaši apmācīt darbiniekus, ieviest Latvijas sodu izpildē iepriekš neizmantotas darba metodes un instrumentus, kā arī pilnveidot īstenošanu regulējošos normatīvos aktos. Tiesiskā regulējuma nianse, meklējot pieredzi, Latvija vairāk skatījās Igaunijā un Skandināvijas valstīs. Kā jau bija teikts, Igaunija probācijas uzraudzību ieviesa jau no 1998.gada, un bija ļoti vērtīgi uzzināt, kā probācijas jautājumi praksē tiek risināti gan no tiesiskā regulējuma, gan praktiskā darba puses [8].

Igaunijas pieredze ir īpaši nozīmīga, jo šai valstij nācās veidot probācijas dienestu "no nulles". Igaunijas pieredze organizatoriska rakstura pasākumu un probācijas dienesta darbinieku apmācības tiesiskajā regulējumā ir izrādījusies ļoti noderīga, risinot līdzīgas problēmas mūsu valstī.

Kopumā probācijas dienestu funkcijas Latvijā un Igaunijā ir vienādas. Ievērojama atšķirība ir tā, ka no 2009.gada postpenitenciārās palīdzības sniegšanas funkcija ir izslēgta no Valsts probācijas dienesta likuma. Kopš VPD dibināšanas pirmsākumiem līdz 2009. gada 1. jūlijam viena no VPD funkcijām, kas bija vērsta uz sabiedrības drošības veicināšanu, bija postpenitenciārās palīdzības sniegšana.

Ar postpenitenciāro (pēc cietuma) palīdzību saprot pasākumu kopumu personu iekļaušanai sabiedrībā pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes. VPD pēc abpusējas, brīvprātīgas, rakstveida vienošanās noslēgšanas informēja personu par iespējām iegūt pagaidu mājvietu un personu apliecinātos dokumentus, palīdzēja atrast sabiedriski derīgu nodarbošanos, piedāvāja piedalīties probācijas programmās un konsultēja par jautājumiem, kas saistīti ar reintegrāciju sabiedrībā. Palīdzība tika sniegta sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām, valsts un pašvaldību institūcijām. Šāda palīdzība bija nepieciešama, lai personas pēc soda izciešanas brīvības atņemšanas iestādes spētu pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā, nejustos sociāli atstumtas un turpmāk neizdarītu jaunus likumpārkāpumus, jo postpenitenciārās palīdzības klienti lielākoties bija par smagiem noziegumiem vairākkārtēji sodītas personas pēc ilgstoša brīvības atņemšanas soda izciešanas, bez atbalsta no ģimenes, radīem un draugiem.

Viena no papildu iespējām, ko piedāvāja VPD šai mērķgrupai, bija iespēja izmantot SRC pakalpojumus. No 2004. gada līdz 2009. gada 1. jūlijam SRC pakalpojumus izmantoja vairāk kā viens tūkstošis personu pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietām. VPD bija noslēdzis gandrīz 2000 vienošanās par postpenitenciāro palīdzību, izveidojis labu sadarbības un atbalsta tīklu ar vietējām pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām, piedalījies sabiedrības izpratnes veidošanā jautājumos, kas saistīti ar bijušo notiesāto vajadzībām un recidīva mazināšanu. Sešu gadu laikā vietējo pašvaldību speciālistu un sabiedrības nostāja pret personām, kuras bija izcietušas brīvības atņemšanas sodu, bija mainījies un, mainoties valsts nostājai sodu izpildes politikā, tika pieņemts lēmums

palīdzības sniegšanu personām pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas atstāt pašvaldību ziņā, tādēļ, stājoties spēkā grozījumiem likumā «Par valsts budžetu 2009. gadam», ar 2009. gada 1. jūliju VPD pārtrauca īstenot postpenitenciārās palīdzības funkciju [3].

Vislielāko uzmanību šobrīd Latvijā pievērš elektroniskās uzraudzības regulējuma problēmām. Un šeit Latvijas Probācijas dienests aktīvi pēta un pārņem kaimiņvalsts pieredzi.

Igaunijā elektroniskās uzraudzības nepieciešamība tika apzināta un attiecīgi likumdošanas izmaiņas tika aizsāktas 2004.gadā. Tika izstrādāti likumdošanas projekti, nodrošināta personāla apmācība, sabiedrību skaidrojošais darbs un iepirkumi. Praktiski elektroniskās uzraudzības projekts tika ieviests 2007.gadā.

Galvenais elektroniskās uzraudzības piemērošanas mērķis ir padarīt sabiedrību drošāku, kā arī sniegt atbalstu atbrīvojamajām personām un palīdzēt adaptēties ikdienas dzīvei sabiedrībā.

Elektroniskajā uzraudzībā izmantotā tehnoloģija ir RF raidītājs, atsevišķos gadījumos, piemēram, notiesātajiem, kuri dodas atvaļinājumā, tiek izmantota arī GPS tehnoloģija. Ieviestā Elektroniskās uzraudzības shēma vispirms ir nosacīti pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda atbrīvotajiem likumpārkāpējiem, bet kopš 2011. gada arī citas shēmas – kā apcietinājumam alternatīvs drošības līdzeklis, kā brīvības atņemšanas soda aizstāšana termiņiem, kas nav ilgāki par 6 mēnešiem, kā arī kā papildu nosacījums probācijas uzraudzībai, tomēr šīs iespējas netiek izmantotas ļoti bieži, t.i. līdz 10% no kopējā uzraugāmo skaita [9].

Elektroniskās uzraudzības projekta ieviešana Latvijā vienlaikus nozīmē arī nosacītas pirms-termiņa atbrīvošanas institūta reformēšanu, tādēļ, iepriekš vismaz pāris gadu garumā, tika veikti vairāki priekšdarbi. No 2015.gada 1.jūlija VPD īsteno nosacīti pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvoto personu elektronisko uzraudzību. 2014.gadā Valsts probācijas dienestā notika konsultācijas ar Igaunijas ekspertiem par elektroniskās uzraudzības organizēšanu un norisi. Konsultāciju laikā tika apspriesti šādi jautājumi: turpmākās sadarbības jautājumi; Igaunijas kolēģu pieredze elektroniskās uzraudzības ieviešanā [10].

Uz šo brīdi Latvijas tiesību zinātnē nav vienas koncepcijas par probācijas būtību. No vienas puses probāciju var uzskatīt par audzinošu un korektējošu pasākumu sistēmu, bet no citas – arī

par sodu. Ārzemēs probācija tiek uzskatīta par sodu, taču tas uzreiz izsauc vairākas tiesiska un loģiska rakstura pretrunas.

Pirmkārt, Latvijas sodu (kā administratīvo, tā arī kriminālsodu) sistēmā tāds soda veids nav paredzēts ne kā pamatsods, ne arī kā papildsods, tāpēc no legālā viedokļa to nevar uzskatīt par sodu,

Otrkārt probācijai ir daudz plašākas funkcijas (tā ietver sevī ne tikai ierobežojošu, bet arī audzinošu, uzraugošu, korektējošu un atbalstošu pasākumu sistēmu). No šī viedokļa piemērotāks un aptverošāks jēdziens varētu būt "tiesiska iedarbība" [2, 65].

Pētījuma gaitā autori salīdzināja Latvijas un Igaunijas probācijas dienestu funkciju tiesisko regulējumu. Pētījuma rezultātā var izdarīt sekojošos secinājumus:

1. Salīdzinošā analīze parādīja, ka daudzus gadus, meklējot optimālo probācijas funkciju tiesisko regulējumu, Igaunija ir guvusi ievērojamus panākumus.
2. Atšķirībā no Latvijas, kur probācijas dienests uzsāka savu darbību 2003.gadā, Igaunijā, šis darbs sākās 1998. gadā.
3. Igaunijas pieredze ir īpaši nozīmīga, jo šai valstij nācās veidot probācijas dienestu «no nulles». Igaunijas pieredze organizatoriska rakstura pasākumu un probācijas dienesta darbinieku apmācības tiesiskajā regulējumā ir izrādījusies ļoti noderīga, risinot līdzīgas problēmas mūsu valstī.
4. Kā Latvijā, tā Igaunijā probācijas dienests tiek pakļauts Tieslietu ministrijai, bet ne tieši, tas ir iekļauts citās struktūrās. Ņemot vērā specifiku, strādājot ar uzraudzītajiem, kopš 2008. gada Igaunijā to iekļāva nevis tiesu sistēmā, bet cietumu sistēmā. Pēc autoru viedokļa, Valsts probācijas dienesta pakļautība tieši Tieslietu ministrijai Latvijā labāk atbilst tā īpašām funkcijām.
5. Kopumā probācijas dienestu funkcijas Latvijā un Igaunijā ir vienādas. Ievērojama atšķirība ir tā, ka no 2009.gada postpenitenciārās palīdzības sniegšanas funkcijas ir izslēgta no Valsts probācijas dienesta likuma.
6. Vislielāko uzmanību šobrīd Latvijā pieverš elektroniskās uzraudzības regulējuma problēmām. Un šeit Latvijas Probācijas dienests aktīvi pēta un pārņem kaimiņvalsts pieredzi.
7. Kopumā Igaunijas probācijas dienesta funkciju tiesiskais regulējums lielā mērā ir paraugs Latvijas probācijas dienesta funkciju tiesiskā

regulējuma pilnveidošanai. Bet pieredzes pārņemšana ir nevis vienkārša kopēšana, bet notiek, ņemot vērā Latvijas realitāti.

No pētījuma rezultātiem autori izvirza ieteikumus Latvijas probācijas dienesta funkciju tiesiskā regulējuma pilnveidošanai, izmantojot Igaunijas pieredzi šajā jomā:

- 1) Kopš VPD dibināšanas pirmsākumiem līdz 2009. gada 1. jūlijam viena no VPD funkcijām bija postpenitenciārās palīdzības sniegšana. Ar 16.06.2009. likumu „Grozījumi Valsts probācijas dienesta likumā” šī funkcija tika izslēgta no VPD funkcijām. Bet postpenitenciārā palīdzība ir vērsta uz sabiedrības drošības veicināšanu, palīdz personu iekļaušanai sabiedrībā pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes. Igaunijā šī funkcijas palika. Tāpēc autori piedāvā atgriezt Valsts probācijas dienesta likuma 6.panta 8.punktu un izteikt to šādā redakcijā: „*sniegt postpenitenciāro palīdzību personām, kuras tiek sagatavotas atbrīvošanai vai ir atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm*”.
- 2) Ievērojot humānas attieksmes principu, pēc autoru viedokļa, jādod nosacīti atbrīvotajam, kuram noteikta elektroniskā uzraudzība, vēl viena iespēja. Tāpēc, autori piedāvā grozīt Ministru kabineta 2015.gada 24.februāra noteikumu Nr.107 192.punktu un izteikt to šādā redakcijā: „*Ja nosacīti atbrīvotais trešo reizi bez attaisnojoša iemesla nepilda kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos vai dienesta noteiktos pienākumus, amatpersona viņu atkārtoti brīdina un lemj par iesnieguma iesniegšanu tiesā par neizciestās soda daļas izpildīšanu*”; grozīt 197.punktu un izteikt to šādā redakcijā: „*Ja nosacīti atbrīvotais, kuram noteikta elektroniskā uzraudzība, trešo reizi bez attaisnojoša iemesla nepilda kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos vai dienesta noteiktos pienākumus, amatpersona rīkojas šo noteikumu 192. un 193. punktā minētajā kārtībā*”.

Izmantotās literatūras un avotu saraksts

1. Beliha G.. Kriminālsoda - piespiedu darbs - tiesiskais regulējums un šī soda efektivitāte Latvija: monogrāfija. - Rīga: JUMI, 2009.
2. Teivāns-Treinovskis J. Probācijas sistēma Latvijā: tendence, problēmas, perspektīvas. – Daugavpils: "Saule", 2009.
3. Puzāne-Kaļina S. Funkcija, ko VPD vairs neveic – postpenitenciārā palīdzība. http://www.probacija.lv/uploads/vpd_buklets_10gadi.pdf.
4. Kronberga I. Cietumnieki ārpus cietuma? <http://providus.lv/article/cietumnieki-arpus-cietuma>
5. Закон об уголовном надзоре. Закон Эстонской Республики. http://estonia.news-city.info/docs/sistemse/dok_iegopo.htm
6. Реорганизация службы пробации и системы исполнения наказаний. http://dbh-online.de/mv/Estland_Kask_28-04-09.pdf
7. Valsts probācijas dienesta likums. 2003.gada 18.decembris, spēkā no 01.01.2004., Latvijas Vēstnesis Nr.183 (2948).
8. Luksa M. Probācijas uzraudzības desmitgade – cilvēka pilnvērtīgai dzīvei sabiedrībā. <http://www.lvportals.lv/visi/likumi-prakse/280933-probacijas-uzraudzibas-desmitgade-cilveka-pilnvertigai-dzivei-sabiedriba/>
9. Hedi Reima, Igaunijas Tieslietu ministrija. Intervija. http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/TM_VPD_Petij_1Pielik_par_jaunas_altern_izmantos_iespejam_piemos_kriter_definens.doc.
10. Konsultācijas ar Igaunijas ekspertiem. <http://www.probacija.lv/konsultcijasarigaunijasekspertiem>

References

1. Beliha G. Legal regulation of criminal punishment - forced labour – and effectiveness of this punishment in Latvia: monograph. - Riga: JUMI, 2009.
2. Teyvan-Treynovskis J. Probation system in Latvia: trend, problems, prospects. – Daugavpils: "Saule", 2009.
3. Puzane-Kalina S. Function that SPS is no longer carried out – post-penitentiary assistance. http://www.probacija.lv/uploads/vpd_buklets_10gadi.pdf.
4. Kronberga I. Prisoners outside prison? <http://providus.lv/article/cietumnieki-arpus-cietuma>
5. Law on Criminal Supervision. Law of the Republic of Estonia. http://estonia.news-city.info/docs/sistemse/dok_iegopo.htm
6. Reorganization of probation service and system of execution of punishments. http://dbh-online.de/mv/Estland_Kask_28-04-09.pdf
7. State Probation Service Law. Has been adopted on 18 December 2003., into force on 1 January 2004., Official publisher „Latvijas Vēstnesis”, 183 (2948).
8. Luksa M. Ten years of probation supervision – for a full human life in society. <http://www.lvportals.lv/visi/likumi-prakse/280933-probacijas-uzraudzibas-desmitgade-cilveka-pilnvertigai-dzivei-sabiedriba/>
9. Hedi Reima, Ministry of Justice of Estonia. Interview. http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/TM_VPD_Petij_1Pielik_par_jaunas_altern_izmantos_iespejam_piemos_kriter_definens.doc.
10. Consultations with experts of Estonia. <http://www.probacija.lv/konsultcijasarigaunijasekspertiem>

Summary

The topic of the article is “The Legal Regulation of the Probation Service’s Functions in Latvia and Estonia”. The topicality of the theme is related to the fact that in order to improve the legal regulation of the probation service’s functions in Latvia, it is necessary to use the experience of other countries. One of the countries that have accumulated a wide experience of activities and reforms of the probation service is Estonia.

The purpose of the article is to conduct a comparative study of the legal regulation of the probation service’s functions in Latvia and Estonia, and based on the results of the research to put forward the proposals for its improvement in Latvia, based on the experience of Estonia.

In the course of the study, the authors compared the legal regulation of the probation service in Latvia and Estonia.

The comparative analysis has shown that during many years of searching for the optimal legal regulation of probation functions, Estonia has achieved significant success. Unlike Latvia, where the probation service began its activities in 2003, in Estonia this activity began in 1998. Estonia is of special interest also because this state had to form its probation service “starting from scratch”. Its experience in the legal regulation, the organizational measures and the training of probation officer’s employees proved to be extremely useful in solving similar problems in our country.

Like in Latvia, the probation service of Estonia is subordinate to the Ministry of Justice, however not directly, but is a part of other structural units. Taking into account the specifics of work with the people, being under supervision (in such manner in Estonia the probation clients are called), since 2008 it has been included in the prison system instead of the judicial system. The practical work has shown that the relationship with the judiciary has decreased. The direct function of the court is justice, and not the execution of punishments. The transition is also due to the fact that the uniform methods of work in prison and in the service of criminal supervision are applied. The advantages of the structural changes are: the unified quality of the risk assessment and intervention, the operation of the comparable standards in the service of criminal supervision and prison, the uniform requirements for the qualification of employees and the uniform quality of the support services.

In general, the functions of the probation services in Latvia and Estonia coincide. The significant difference is the exclusion starting from 2009 of the provision of the post-penitentiary care from the functions of the probation service in Latvia. The greatest interest now in Latvia is caused by the problems of regulation of the electronic supervision. And here the probation service actively studies and adopts the experience of the neighbouring Estonia.

The main conclusions based on the findings of the study, could be as follows: in general, the legal regulation of the functions of the probation service in Estonia is largely a model for improving the probation service in Latvia. However, the adoption of the experience should not be a mere copying, but should be carried out taking into account the Latvian realities.